

LAS MERINDADES DE BURGOS. L'EMPREMTA DEL ROMÀNIC

DEL 12 AL 15 DE MARÇ

Las Merindades és una comarca situada al nord de la província de Burgos, on conflueixen la serralada Cantàbrica, la vall de l'Ebre i la *meseta* castellana.

El seu nom deriva de l'antiga divisió administrativa del Regne de Castella. A diferència del Regne de Lleó, dividit en comtats, Castella es dividí en *merindades*. Actualment està formada per més de 360 nuclis de població agrupats en 26 municipis.

Donat que es tracta d'un espai de transició entre el món atlàntic i el mediterrani, Las Merindades és un territori d'una extraordinària riquesa natural.

A nivell patrimonial trobem art prehistòric, dòlmens i pintures rupestres, ponts i calçades, eremitoris excavats a la roca, castells i molt especialment esglésies romàniques.

Són més de noranta edificis els que testimonien la gran expansió i extensió del romànic, fent d'aquesta comarca una de les més riques pel que fa al patrimoni medieval. És un art sense refinaments que s'equilibra amb la bellesa del paisatge, des de les valls verdes i silencioses a la solitud dels prats o en les recòndites places de les viles.

Especialista acompanyant:

Mercè Riera, historiadora de l'art i divulgadora cultural

DIJOUS, 12 DE MARÇ

Sortida amb autobús des de Barcelona en direcció a la comarca de *Las Merindades*. Dinar en grup durant el trajecte.

A la tarda, visitarem el **Monasterio de San Salvador de Oña**, un monestir mil·lenari vinculat a la nissaga dels reis castellans des del segle XI. Fundat pel comte Sancho García l'any 1011 i ampliat el 1033 per Sancho el Major de Navarra, esdevingué el primer panteó reial de Castella, convertint-se en un dels cenobis més importants del regne castellà.

Accedirem al monestir pel pòrtic, una estructura arquitectònica romànica de l'últim quart del segle XI. Entre els elements més destacats del monestir trobarem el Cristo de Oña o de Santa Tigridia, una talla romànica de finals del segle XII; les pintures al fresc d'estil gòtic corresponents a la primera meitat del segle XIV dedicades a la vida de l'eremita Santa María Egipcíaca; també d'estil gòtic és la volta de la capella major, obra de Joan de Colònia així com el cor, de fusta de noguera i 84 setials.

En el creuer de l'església, flanquejant la capella major s'hi ubiquen els sepulcres comtals i reials, d'estil gòtico-mudèjar i tallats en fusta de noguera i boix, una obra única de l'art funerari medieval.

També visitarem la **Iglesia de San Pedro de Tejada**, l'únic element que resta dempeus de l'antic monestir i que constitueix un dels edificis romànics més harmoniosos i més ben conservats del romànic burgalès.

L'actual església s'aixecà a la primera meitat del segle XII i sorprèn per la seva esveltesa, acusada per la seva alçada en relació a l'amplada de la nau així com per la torre que s'aixeca sobre el primer tram de la nau. Aquest edifici destaca també pel treball escultòric de la portalada occidental, tallada sobre un cos que sobresurt dels murs de tancament, amb arquivoltes decorades amb elements florals i geomètrics. Són especialment rellevants els relleus dels carcanyols, amb una representació del Sant Sopar i els Apòstols, així com els dels permòdols, amb una representació del Tetramorf.

Acabada la visita, trasllat a l'**hotel El Vallés 4* a Briviesca** (o similar). Sopar i allotjament.

DIVENDRES, 13 DE MARÇ

Després d'esmorzar ens traslladarem al nord de la comarca per visitar l'**ermita San Bernabé de Ojo Guareña**, ubicada en un sistema càrstic (un tipus de relleu de roques que es componen de minerals solubles a l'aigua) format per més de 110 quilòmetres de galeries i que l'arqueologia ha determinat que van ser utilitzades des del Paleolític i fins a l'Edat Mitjana.

En una d'aquestes galeries hi trobem l'ermita de San Tirso y Bernabé, que compta amb unes pintures murals de les quals se'n desconeix l'autor, datades el 1705 i 1877, i que relaten els martiris i miracles del sant.

La visita a més, ens permetrà recórrer uns 400 metres de galeries on s'evidencia com l'aigua ha anat modelant i dissolent la roca durant milions d'anys.

Acabada la visita ens dirigirem als afores de l'aldea de **Butrera** on enmig dels prats banyats pel riu Trema s'alça la **Iglesia de Nuestra Señora de la Antigua**, també coneguda com Nuestra Señora de Septiembre, una de les joies de romànic de *Las Merindades*, tant pels aspectes constructius com pel treball escultòric. Provablement aixecada entre les últimes dècades del segle XII i principis del segle XIII amb carreus ben escairats de pedra calcària, presenta una planta de creu llatina, capçada per un absis semicircular en el que s'hi obren finestres, profusament decorada la del mig, i on destaca la finesa amb que van ser tallats els motius dels permòdols. També trobarem la presència d'elements escultòrics a la portalada, en els capitells de l'interior de la nau, excel·lint per sobre de tots ells el relleu dedicat al tema de l'Epifania, amb restes de policromia original.

Després de dinar continuarem la nostra ruta per l'extrem nord de la província de Burgos fins a la població de Siones, per visitar la **iglesia de Santa María de Siones** que constitueix juntament amb les esglésies veïnes de San Lorenzo de Vallejo y San Pedro de El Vigo, el trio de monuments romànics més rellevants del Valle de Mena. Construïda entre l'últim quart del segle XII i principis del segle XIII destaca per la seva monumentalitat de proporcions així com per l'exuberància ornamental característica de la fase final del romànic.

La decoració a base d'arcuacions que obren petits edicles a banda i banda del creuer així com els dos registres de galeries d'arcs cecs de la capçalera la doten d'una gran personalitat, tot i tractar-se d'una mostra de romànic rural.

Contemporània a l'església de Siones és la **iglesia de San Lorenzo de Vallejo de Mena**, en la que tant a l'interior com l'exterior es deixa sentir la qualitat del treballs arquitectònics com escultòrics. De nau única, el temple queda capçat per un absis extraordinàriament original amb un joc de línies verticals i horitzontals que combina arcs cecs i columnes. Destaquen també les tres portalades profusament decorades.

Retorn a l'hotel. Sopar i allotjament.

DISSABTE, 14 DE MARÇ

Després d'esmorzar, començarem la jornada dirigint-nos a l'extrem occidental de Las Merindades, al Valle de Manzanedo, una vall integrada per una vintena de pobles i aldees al pas del riu Ebre. En una d'aquestes recòndites poblacions, **San Miguel de Cornezuolo** hi trobarem l'església de San Miguel, que formava part d'un antic cenobi que desaparegué a finals de l'Edat Mitjana.

Tot i les seves modestes dimensions, l'edifici presenta una fàbrica de carreus molt ben tallats que s'acompanya d'una ornamentació escultòrica en els capitells i sobretot en els permòdols que coronen l'edifici de gran expressivitat, obra d'un taller local que reproduïx temes dels tallers escultòrics que van treballar a Santillana del Mar, Cervatos o San Martín de Elines (Cantàbria) la primera meitat del segle XII.

San Miguel de Cornezuolo esdevindrà el model de la resta d'edificacions romàniques del Valle de Manzanedo, com la **iglesia de la Inmaculada Concepción de Crespos**, que sorprèn per la seva senzillesa i l'aspecte rústic i on destaca la bellíssima successió d'arcs cecs a l'interior de la capçalera.

Seguint la vall en direcció est ens trobarem amb un dels múltiples eremitoris que poblen *Las Merindades*, el **Eremitorio de San Andrés de Argés** amb la **iglesia Rupestre de San Pedro**. La comarca atresora un dels conjunts més singulars d'eremitoris rupestres altmedievals del continent europeu... trobem necròpolis, coves, ermites, esglésies i monestirs excavats a la roca que ens parlen de la intensa activitat d'anacoretes i eremites durant els segles IX i X.

L'església rupestre de San Pedro, excavada en un banc de pedra arenosa, consta de dos naus de dimensions desiguals i capçalera amb forma de ferradura i originalment estava coberta amb volta de canó i arcs faixons.

Després de dinar, en dirigirem a la singular població de **Puente de Y**. Les aigües del riu Nela, de camí a unir-se amb l'Ebre, hna anat excavant al llarg de milions d'anys un fantàstic arc natural a través de la roca. Sobre aquest arc hi va créixer un conjunt urbà en el que hi destaca la torre-palau dels Brizuela i l'església de San Pelayo. La gent que va poblar aquestes terres no va dubtar en atribuir la grandiositat d'aquesta obra de la natura a Déu, d'aquí el nom de "Puente dei", pont de Déu.

De camí ens trobarem amb l'**església de San Salvador de Escaño**, datada el 1088 i considerada una de les esglésies més antigues de Burgos on destaca el joc de volums característica de les esglésies de *Las Merindades* així com la torre i l'espadanya.

Retorn a l'hotel. Sopar i allotjament.

DIUMENGE, 15 DE MARÇ

Aquest matí, després d'esmorzar i abans d'emprendre el camí de retorn cap a Barcelona ens dirigirem a **San Pantaleón de Losa**. Situada en un pintoresc paratge sobre una cresta de roques que recorda la proa d'un vaixell i dominant el paisatge hi trobem l'ermita de San Pantaleón.

Consagrada l'any 1207 pel bisbe de Burgos, la construcció d'aquesta església vindrà determinada per la gran inclinació del terreny, presentant una alta però curta nau d'un sol tram, i una capçalera amb un presbiteri i absis semicircular. Conserva una singular portalada, flanquejada per la figura d'un curiós atlant i mostres d'escultura, arquivoltes i capitells a l'interior que recorden els de l'església de Santa Maria de Siones.

Acabada la visita, dinar en grup i retorn a Barcelona.

Nota important! Les esglésies esmentades en el programa poden ser substituïdes i/o canviades per d'altres exemples del romànic de *Las Merindades* amb les mateixes característiques i la mateixa qualitat artística per tal d'adequar-nos a horaris, quilometratge i temporització del programa.

Preu per persona en habitació doble: 1295 €

Suplement habitació individual: 110 €

Grup mínim necessari: 20 persones / màxim 30 persones

El preu inclou:

- Confortable autocar amb aire condicionat
- 3 nits a l'**hotel El Vallés 4*** a Briviesca - o similar.
- Esmorzars a l'hotel
- Pensió completa, dinars en restaurants i sopars a l'hotel, amb begudes incloses.
- Assessorament cultural, conferències i explicacions durant el viatge a càrrec de la historiadora de l'art Mercè Riera
- Dossier d'art
- Guies locals a les visites que ho requereixin
- Entrades als monuments i museus
- Transmissors amb auriculars
- Propines a guies i conductors
- Assegurança de viatge i cancel·lació

El preu no inclou:

- Extres en els hotels, tal com minibar, bugaderia, telèfon...
- Tot allò no especificat al programa

Pagaments:

Al compte: **ES63 0182 4619 61 0200392538 - D.OPERATRAVELLER**

Consultar disponibilitat: **culturals@doperatraveller.net**

- **Dipòsit de 518 € per persona en hab. doble / 562 € en hab. individual. Abans del 16 de desembre de 2025.**
- **Resta de 777 € per persona en hab. doble / 843 € en hab. individual. Abans del 12 de febrer de 2026.**

Important:

- Indicar nom complet persones inscrites
- DNI (enviar escanejat o foto per mail)
- Mòbil de contacte

A TENIR EN COMPTE:

Per participar en les nostres rutes i viatges culturals cal tenir una bona mobilitat i condició física, ja que inclouen trajectes a peu i passejades. Per aquesta raó, els nostres viatges no són apropiats per a persones amb dificultats per caminar, mobilitat reduïda o que requereixin assistència personal si no compten amb un acompanyant.

DESPESES DE CANCEL·LACIÓ

Qualsevol anul·lació d'un participant afecta les reserves i pagaments realitzats per al conjunt del grup.

Per això, a més de regir-se per les condicions generals de la normativa vigent, les cancel·lacions tenen les següents despeses d'anul·lació:

- A partir del pagament de la reserva del viatge, el 100% del preu del bitllet de transport. En cap cas es possible retornar l'import dels bitllets emesos i de l'assegurança de viatge.
- Més els següents percentatges sobre l'import total:

1. Despeses d'anul·lació en cas de cancel·lació per part del client.

-Entre 90 i 45 dies abans de la sortida del viatge: el càrrec serà del 20% sobre la bestreta pagada en concepte de reserva.

- Entre 44 i 30 dies: el càrrec serà del 50% sobre el preu total del viatge.

- Entre 29 i 15 dies: el càrrec serà del 75% sobre el preu total del viatge.

- Entre 14 dies i la sortida: el càrrec serà del 100% del preu total del viatge.

- No presentació: No presentar-se a l'hora de sortida comporta la pèrdua del 100% de l'import, qualsevol que sigui la causa.

Coneguda la desestimació, l'agència retornarà al consumidor les quantitats que hagués d'abonar, deduïdes les despeses de gestió i, si s'escau, les despeses d'anul·lació justificades i les penalitzacions. Una vegada efectuada una reserva d'un viatge, qualsevol modificació, canvi o cancel·lació té unes despeses de gestió que dependran de cada viatge.

NOTA IMPORTANT:

Les companyies asseguradores, degut a les afectacions patides durant la pandèmia i el fort creixement de la contractació de pòlisses amb la recuperació del turisme, estan allargant els terminis de les devolucions als 6 mesos després d'iniciar un expedient de cancel·lació de viatge per causes justificades.

L'agència D.OperaTraveller gestiona a modo d'intermediària els expedients de cancel·lació, però no es fa responsable de les demores que afectin els reemborsaments als clients i que són directament responsabilitat de la companyia asseguradora.

En cas de voler tramitar l'expedient el client directament, se li facilitaran totes les dades per fer-ho.

ASSEGURANÇA DE VIATGE

-Tots els assistents tenen inclosa en el preu l'assegurança AON VIP 2021 d'AXA amb cancel·lació de viatge per una causa mèdica (no preexistents) o emergència familiar justificada.

Es demanarà entrega de documents, oficials o mèdics, sense els quals no es podrà iniciar cap reclamació.

- Ens poden sol·licitar la pòlissa per conèixer les cobertures amb detall.

ORGANITZACIÓ CULTURAL

Te de Tertúlia

tedetertulia@gmail.com

www.tedetertulia.com

Conxita Vera

mòb. 600470077

ORGANITZACIÓ TÈCNICA

D.Opera.Traveller

www.doperatraveller.net

culturals@doperatraveller.net

Rambla de Catalunya, 125, 3r.-2a.

08008-Barcelona

Núria García – mòb. 617385799